

ИКОНОМИКАТА И БАНКОВИЯТ СЕКТОР НА БЪЛГАРИЯ

ВТОРО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2021г.

СОФИЯ

ОСНОВНИ АКЦЕНТИ

- През първото тримесечие на 2021г. българската икономика отчита спад от 0,5% на годишна база заради понижение на нетния износ, докато частното потребление и правителственото потребление са с положителен принос
- Инфлацията възлиза на 2,2% на годишна база през второто тримесечие на 2021г.
- В края на юни 2021г. безработицата в страната намалява до 6%
- Бюджетният излишък възлиза на 0,1% от БВП в края на второто тримесечие на 2021г.
- В края на второто тримесечие на 2021г. активите на банковата система са в размер на 128,48 млрд. лв. и представляват 103,2% от БВП
- За второто тримесечие на 2021г. банковият сектор отчита нетна печалба в размер на 309 млн. лв. (спад от 11,5% на тримесечна база)
- Състоянието на икономиката продължава да е определящо за дейността и резултатите на банковия сектор. Влияние върху финансовия резултат на банковата система оказват динамиката при кредитната активност, нетния лихвен доход и нетния доход от такси и комисиони, ниските лихвени проценти, разходите за обезценки и начислени провизии, управлението на качеството на кредитния портфейл
- По-ниските разходи за фондове за реструктуриране и схемата за гарантиране на депозитите, както и някои еднократни ефекти при отделни банки, като получени дивиденди, също оказват влияние върху финансовия резултат на системата
- Към 30 юни 2021г. общият брутен размер на отсрочените кредити по [Ред за отсрочване и уреждане на изискуеми задължения към банки и дъщерните им дружества – финансови институции](#) е 9,422 млрд. лв., от които 7,348 млрд. лв. за предприятия и 2,075 млрд. лв. за домакинства
- Средните лихвени проценти по новодоговорените кредити и срочни депозити задържат достигнатите ниски стойности

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Икономиката на България	4
1. Икономически растеж.....	4
2. Инфлация.....	6
3. Пазар на труда.....	7
4. Държавен сектор	8
5. Капиталов пазар	9
II. Банковият сектор на България	11
1. Счетоводен баланс (Отчет за финансовото състояние).....	11
1.1. Активи.....	11
1.2. Пасиви	12
1.3. Собствен капитал	12
2. Отчет за приходите и разходите	12
2.1. Нетна печалба	12
2.2. Нетен лихвен доход	13
2.3. Нетен доход от такси и комисиони.....	14
2.4. Оперативни разходи и обезценки	14
3. Финансови показатели	16
3.1. Ликвидност	16
3.2. Капиталова адекватност	16
3.3. Рентабилност.....	18
4. Кредити и депозити	19
4.1. Кредити и депозити на домакинства	21
4.2. Кредити и депозити на нефинансови предприятия	22
5. Лихвени проценти.....	22
5.1. Лихвени проценти по депозити.....	23
5.2. Лихвени проценти по кредити.....	23

I. Икономиката на България

Икономически растеж

През първото тримесечие на 2021г. БВП на България спада с 0,5% на годишна база (след спад от 4,7% на годишна база през четвъртото тримесечие на 2020г.) и бележи ръст от 2,5% на тримесечна база, според предварителните данни на Евростат. Средният спад за Европейския съюз (ЕС) и еврозоната през периода януари-март 2021г. е от 1,3% на годишна база.

Източник: Евростат (сезонно и календарно изгладени данни за БВП)

Предварителните оценки на Евростат сочат, че спадът на българската икономика през първото тримесечие на 2021г. се дължи на нетния износ, докато частното потребление и правителственото потребление са с положителен принос.

През разглеждания период частното потребление, което включва потреблението на домакинствата и на нетърговските организации, обслужващи домакинствата (НТООД), нараства с 2,8% на годишна база и допринася за изменението на БВП с 1,6 процентни пункта (пр. п.), в сравнение с отрицателния принос от 2,6 пр. п. през четвъртото тримесечие на 2020г. Правителственото потребление, което се увеличава с 6,7% на годишна база, е с принос от 1,5 пр. п., при 2 пр. п. през предходното тримесечие.

През първото тримесечие на 2021г. бруто образуването на основен капитал ускорява своя ръст до 2,1% на годишна база от 0,9% на годишна база през четвъртото тримесечие на 2020г. През първото тримесечие на 2021г. приносът на инвестициите на компаниите към БВП е от 0,4 пр. п., при положителен принос от 0,1 пр. п. тримесечие по-рано. Приносът на запасите е отрицателен (-0,3 пр. п.) след положителен принос от 0,2 пр. п. през предходното тримесечие.

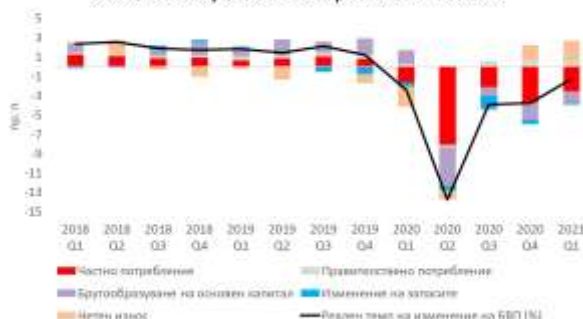
През първото тримесечие на 2021г. износът на стоки и услуги се понижава с 3% на годишна база, при спад от 9,3% на годишна база три месеца по-рано. Вносът нараства с 4% на годишна база след понижение от 1,2% на годишна база през четвъртото тримесечие на 2020г. През първото тримесечие на 2021г. нетният износ е с отрицателен принос за БВП (-3,7 пр. п.). Търговското салдо е отрицателно (-0,8%), в сравнение с отчетения дефицит от 3,1% към края на предходното тримесечие.

Икономически растеж на България и принос по компоненти

Икономически растеж на ЕС и принос по компоненти

Източник: Евростат, собствени изчисления

За сравнение, спадът в ЕС през първото тримесечие на 2021г. е причинен основно от пониженията при частното потребление и инвестициите на компаниите. Правителственото потребление и нетния износ са с положителен принос за БВП на ЕС.

В своята [Лятна икономическа прогноза](#) Европейската комисия (ЕК) посочва, че през 2021-2022г. частното потребление в България ще продължи да се повишава, успоредно с подобрението на пазара на труда. Износът се очаква да последва благоприятното развитие по отношение на външното търсене и вдигането на ограничителните мерки, свързани с разпространението на COVID-19. ЕК очаква изпълнението на Плана за възстановяване и устойчивост (Плана) в България да подкрепя инвестициите през 2022г. Разпределението на средства от Плана са сред причините Българската народна банка (БНБ) да повиши своята прогноза за икономическия растеж на България през тази и следващата година в последното издание на своята [Макроикономическа прогноза](#).

Прогнозите на различни национални и международни финансови организации и институции допускат, че икономическият растеж в България ще бъде в границите между 2,7% и 4,6% през 2021г. и между 3,6 и 4,6% през 2022г.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 Q1	2021 Q2	2021F	2022F	2023F	2024F		
Брутен вътрешен продукт																	
БВП (млн. лв.)	82 239	81 955	83 885	89 362	95 131	102 345	109 743	119 772	118 605	27 054	-						
БВП (реален темп на изменение на годишна база, в %)	0,4	0,3	1,9	4,0	3,8	3,5	3,1	3,7	-4,2	-0,5	-						
БВП (реален темп на изменение на годишна база, в %) - прогнози												МФ (април 2021 г.)	2,7	3,6	3,4	2,7	
													БНБ (юли 2021 г.)	4,1	4,6	3,5	-
													МВФ (април 2021 г.)	4,4	4,4	-	-
													СБ (януари 2021 г.)	3,3	3,7	-	-
													ЕК (юли 2021 г.)	4,6	4,1	-	-
													ЕБВР (юни 2021 г.)	4,5	4	-	-
													ОИСР (януари 2021г.)	3,3	3,7	-	-
Крайно потребление - общо	2,3	-2,0	2,3	3,4	3,2	3,9	4,6	4,7	1,8	3,7	-						
Частно потребление (на домакинства и НТООД)	3,3	-2,6	2,9	3,8	3,5	3,8	4,4	5,5	0,2	2,8	-						
Крайно потребление на правителството	-1,8	0,7	-0,1	1,8	2,2	4,3	5,3	2,0	7,5	6,7	-						
Бруто образуване на основен капитал	1,8	0,5	3,5	2,7	-6,6	3,2	5,4	2,2	-5,1	2,1	-						
Износ на стоки и услуги	2,0	9,6	3,1	6,4	8,6	5,8	1,7	3,9	-11,3	-3,0	-						
Внос на стоки и услуги	5,6	4,3	5,2	4,8	5,2	7,4	5,7	5,2	-6,6	4,0	-						
Търговско салдо/БВП (в %)	-9,5	-7,0	-6,5	-5,8	-2	-1,5	-4,8	-4,7	-3,1	-0,8	-						
Преки чуждестранни инвестиции в България (млн. евро)	1 320,9	1 383,7	347,4	2 000,9	939,8	1 605,6	967,5	1 538,8	2 123,9	94,1	-						
Преки чуждестранни инвестиции в България/БВП (в %)	3,1	3,3	0,8	4,4	1,9	3,1	1,7	2,5	3,5	0,1	-						
Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)	2,4	0,4	-1,6	-1,1	-1,3	1,2	2,6	2,5	1,2	0,2	2,2						
(Годишен темп на изменение, средно за периода)																	

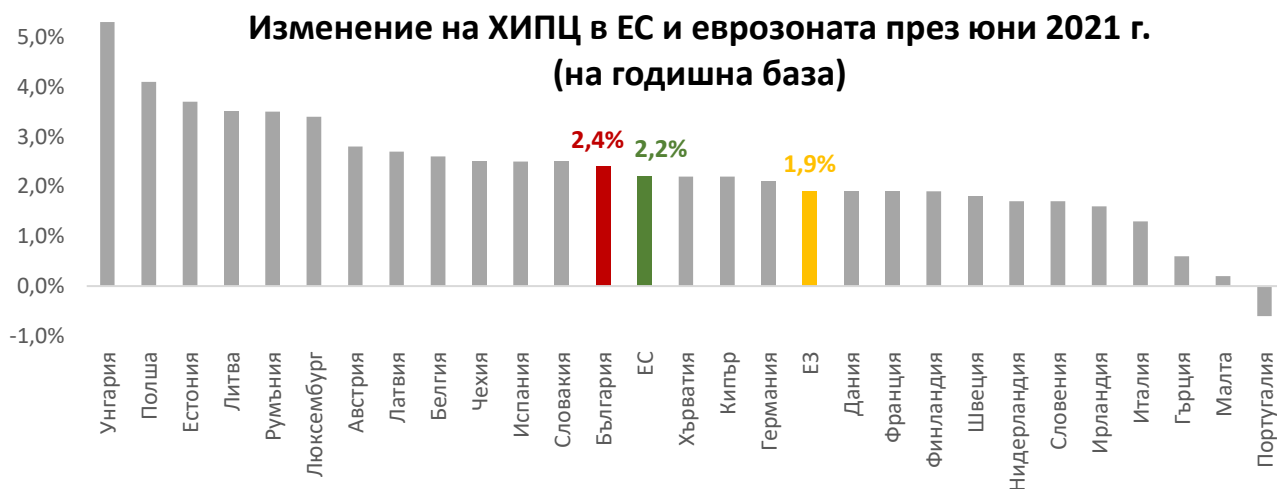
Източник: НСИ, Евростат, БНБ
Прогнози: БНБ, МФ, МВФ, СБ, ЕК, ЕБВР, ОИСР

Инфлация

През второто тримесечие на 2021г. хармонизираният индекс на потребителските цени (ХИПЦ) нараства с 2,2% на годишна база, спрямо отчетените 0,2% на годишна база през първото тримесечие на 2021г. През юни 2021г. инфлацията в България възлиза на 2,4% на годишна база, което е повече спрямо средното за ЕС (2,2%) и еврозоната (1,9%).

В своята [Лятна икономическа прогноза](#) ЕК очаква инфлация от 1,9% в България през 2021г. заради допускането за по-високи цени на енергийните ресурси, горивата, преработените храни и неенергийните индустриални стоки. В своята [Макроикономическа прогноза](#) БНБ посочва, че покачването на цените на суровините през 2021г. ще се дължи в голяма степен на прогнозираното възстановяване на глобалната икономическа активност и на свързаното с това по-голямо търсене на суровини, съчетано с временни затруднения при глобалните вериги за доставки и ограничено предлагане на определени суровини. За 2022г. прогнозата на ЕК е за инфлация в България от 2,5%, чието увеличение ще се дължи на повишено съвкупно търсене.

Източник: Евростат

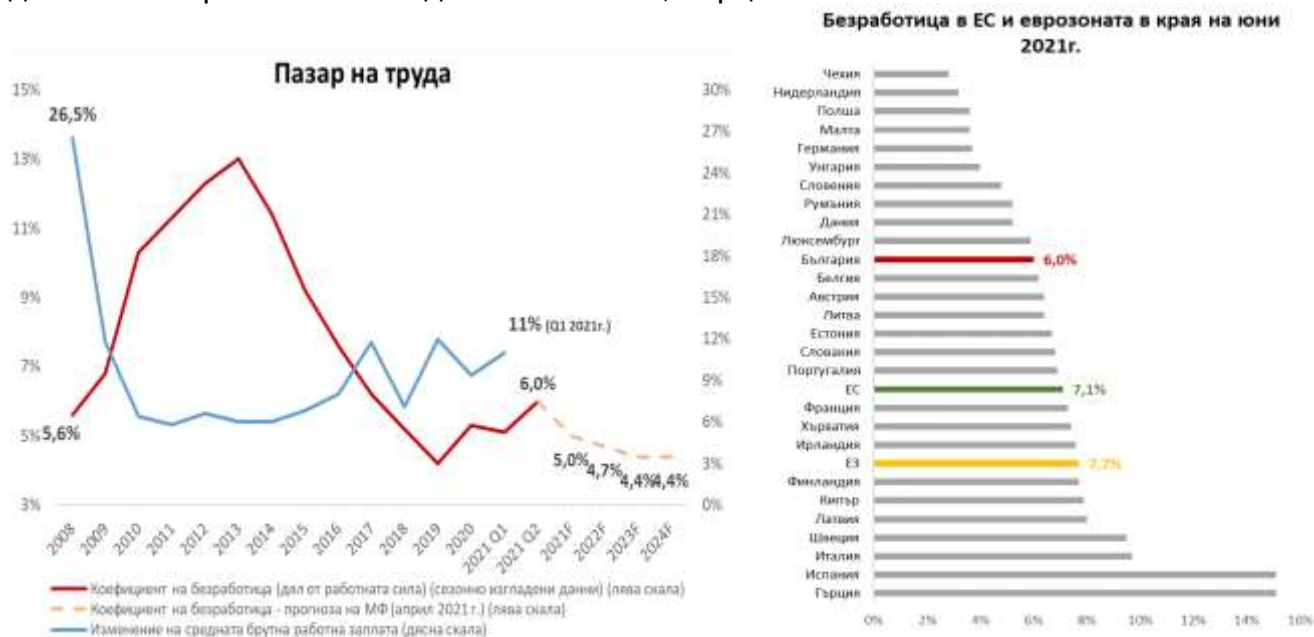
Източник: НСИ, Евростат, МФ

Пазар на труда

През юни 2021г. безработицата, измерена като част от работната сила, намалява до 6% от 6,1% в края на първото тримесечие на 2021г. Безработицата в страната е по-ниска от средната за ЕС, като България се нарежда на 11-о място сред държавите-членки на ЕС с най-ниска безработица през юни и пета сред страните от региона на Централна и Източна Европа (ЦИЕ). В края на юни 2021г. броят на безработните в България възлиза на 197 хил. души, спрямо 199 хил. души в края на първото тримесечие на 2021г. и 182 хил. души в края на второто тримесечие на 2020г.

Делът на безработните младежи в България (под 25-годишна възраст) намалява до 12,5% в края юни 2021г., в сравнение с 16% в края на първото тримесечие на 2021г. В края на юни 2021г. средното ниво за страните-членки на ЕС е 17%, като най-голям е делът на безработните младежи в Испания, Гърция и Италия.

Източник: Евростат, МФ, НСИ

Ключови показатели за икономиката на България	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 Q1	Юни 2021
Пазар на труда											
Коефициент на безработица (дял от работната сила) (сезонно изгледени данни)	12,3	13	11,4	9,2	7,6	6,2	5,2	4,2	5,1	6,1	6
Заети лица (15 и повече години) (хил. души)	2 934,0	2 934,9	2 981,4	3 031,9	3 016,8	3 150,3	3 152,7	3 233,1	3 121,7	3 028,7	-
Заети в сектор "Финанси и застрахователни дейности" (хил. души), от които:	52,7	51,6	60,5	62,3	58,6	63,7	65,4	67,3	62,4	65,6	-
Заети в банковия сектор	33,5	32,8	31,7	30,7	30,4	30,1	29,9	28,2	27,4	-	-
Средна месечна брутна работна заплата в сектор "Финанси и застрахователни дейности"	1 459	1 508	1 578	1 608	1 709	1 788	1 904	2 074	2 191	2 188	-

Източник: Евростат, МФ, НСИ, ЕЦБ

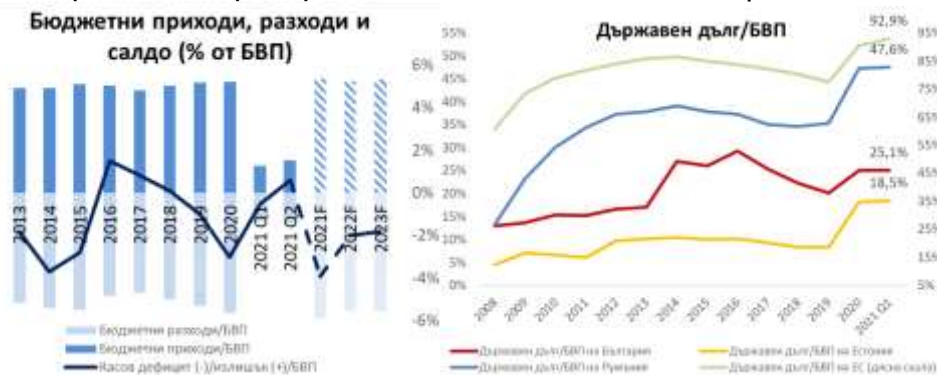
Държавен сектор

По предварителни данни на МФ, в края на юни 2021г. държавният бюджет е с положително салдо в размер на 118,2 млн. лв. (0,1% от прогнозния БВП). За юли 2021г. МФ очаква бюджетен излишък от 731 млн. лв.

Постъпилите приходи и помощи по консолидираната фискална програма (КФП) за периода януари-юни 2021г. са в размер на 24,76 млрд. лв. (19,9% от прогнозния БВП). Съпоставени със същия период на предходната година, постъпленията нарастват с 3,3 млрд. лв. Според данните на МФ, ръстът от 15,5% спрямо предходната година се дължи на по-високите данъчни и неданъчни приходи, докато постъпленията от помощи намаляват. При съпоставката в частта на неданъчните приходи и приходите от ДДС следва да се има предвид, че през април 2021г. постъпиха приходи с еднократен ефект, представляващи първоначално плащане във връзка с концесията на Летище София.

През първото полугодие на 2021г. разходите по КФП (вкл. вноската на България в бюджета на ЕС) възлизат на 24,64 млрд. лв. (19,8% от прогнозния БВП). За сравнение разходите по КФП за същия период на 2020г. бяха в размер на 19,82 млрд. лв. Ръстът на разходите през първото полугодие на 2021г. спрямо същия период на предходната година е свързан, от една страна, с по-ниската база през 2020г., когато има отчетени значително по-малки по размер разходи за борба с пандемията от COVID-19, докато към юни 2021г. тези разходи са съществени, и от друга страна – на политиката по доходите, политиките в социалната сфера и по-високите разходи за администрацията.

Размерът на фискалния резерв към 30 юни 2021г. е 9,3 млрд. лв.

Източник: МФ, Евростат

Делът на държавния дълг на България спрямо БВП нараства до 25,1% в края на първото тримесечие на 2021г. от 25% в края на 2020г. България е на второ място по този показател след Естония (18,5%). Нивото на държавния дълг към БВП на България е под средното за ЕС, което се покачва до 92,9% в края на първото тримесечие на 2021г.

В края на юни 2021г. дългосрочният лихвен процент за оценка на степента на конвергенция остава без промяна при 0,14%, колкото беше и в края на март 2021г. За сравнение, в края на юни 2021г. процентът в Румъния е 3,11%, в Полша – 1,78%, в Унгария е 2,85%, в Хърватия – 0,49%, а в Чехия – 1,67%. Нивото на дългосрочния лихвен процент за оценка на степента на конвергенция в България продължава да е най-ниското за държавите от региона на ЦИЕ, които са извън еврозоната, но са членки на ЕС.

Капиталов пазар

В края на юни 2021г. основните индекси на Българска фондова борса (БФБ) нарастват, както следва: SOFIX с 11%, BGBX40 с 9,3%, BGREIT с 4,5%, а BGTR30 с 10,1%, спрямо края на първото тримесечие на 2021г.

През второто тримесечие на 2021г. българският индекс SOFIX е с трети най-голям ръст сред водещите индекси на борсите в региона на ЦИЕ и с най-голямо покачване, считано от началото на годината.

Към 30 юни 2021г. пазарната капитализация на БФБ (Основен пазар BSE и Алтернативен пазар BaSE) се повишава с 0,8% на тримесечна база до 28,91 млрд. лв. (23,2% от БВП) от 28,67 млрд. лв. (23% от БВП).

В периода април-юни 2021г. оборотът на БФБ нараства с 51,4% на тримесечна база до 144,257 млн. лв. На годишна база е отчетен ръст от 54,6%. През второто тримесечие на 2021г. броят на сделките бележи понижение от 1,6% на тримесечна база, но и повишение от 11,4% на годишна база до 17 677 броя.

През второто тримесечие на 2021г. банките, членове на БФБ, формират 11,7% от оборота и 4,9% от общите сделки на регулиран пазар (на принципа на двойно отчитане). За изминалото тримесечие банките, членове на БФБ, са сключили 4,4% от всички сделки и са реализирали 3,1% от оборота на регулиран пазар.

Източник: БФБ, собствени изчисления

№	Държава	Индекс	31 декември 2020 г.	31 март 2021 г.	30 юни 2021 г.	Изменение през второто тримесечие на 2021 г.	Изменение от началото на годината
1	Полша	WIG	57 025,84	58 081,50	66 067,21	13,75%	15,85%
2	Словения	SBITOP	940,92	990,21	1 124,53	13,56%	19,51%
3	България	SOFIX	447,53	502,28	557,69	11,03%	24,62%
4	Северна Македония	MBI 10	4 704,85	4 845,05	5 281,14	9,00%	12,25%
5	Русия	MOEX	3 390,76	3 541,72	3 841,85	8,47%	13,30%
6	Унгария	BUX	43 507,13	44 326,18	47 238,09	6,57%	8,58%
7	Румъния	BET	9 805,60	11 189,60	11 873,03	6,11%	21,08%
8	Чехия	PSE	1 055,77	1 090,50	1 152,85	5,72%	9,20%
9	Сърбия	BELEX	1 525,26	1 585,54	1 653,08	4,26%	8,38%
10	Хърватия	CROBEX	1 791,94	1 872,22	1 949,30	4,12%	8,78%
11	Гърция	ASE	808,99	865,05	884,89	2,29%	9,38%
12	Словакия	SAX	351,09	363,36	364,84	0,41%	3,92%
13	Турция	XU 100	1 536,11	1 391,73	1 356,34	-2,54%	-11,70%

Източник: БФБ, Bloomberg, собствени изчисления

Ключови показатели за капиталовия пазар в България

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 Q1	2021 Q2
Капиталов пазар											
Пазарна капитализация/БВП	12,0%	12,2%	11,6%	9,6%	10,2%	24,3%	24,4%	23,3%	23,8%	23,0%	23,2%
SOFIX	345,46	491,52	522,1	460,9	586,43	677,45	594,46	568,14	447,53	502,28	557,69
BGBX40	125,11	100	104,61	92,82	111,3	132	115,91	111,83	101,38	113,15	123,71
BGREIT	79,62	88,66	98,75	97,03	108,11	116,1	121,07	130,03	137,69	147,43	154,04
BGTR30	257,87	349,03	407,5	383,82	459,19	555,98	496,14	516,28	499,17	538,57	592,78
Оборот на БФБ (хил. лв.)	864 038	1 522 000	774 900	410 800	416 003	705 851	550 041	333 574	397 500	95 305	144 257
Брой сделки на БФБ	68 855	87 069	118 074	60 047	58 442	79 629	54 341	44 167	61 173	17 969	17 677

Източник: БФБ, Bloomberg, собствени изчисления

II. Банковият сектор на България

В своето тримесечно издание [Банките в България](#) БНБ посочва, че продължаващото възстановяване на българската икономика създава благоприятни условия за дейността на банковия сектор, въпреки че нивото на икономическа активност е под равнището на същия период на предходната година. Това, в съчетание със съществуващата несигурност за развитието на икономическата среда, според БНБ е предпоставка за повишаване на кредитния риск. Въпреки това, в своята [Макроикономическа прогноза](#) БНБ очаква, че икономическата активност ще достигне средногодишните си нива отпреди кризата, предизвикана от разпространението на COVID-19, следващата година – през 2022г.

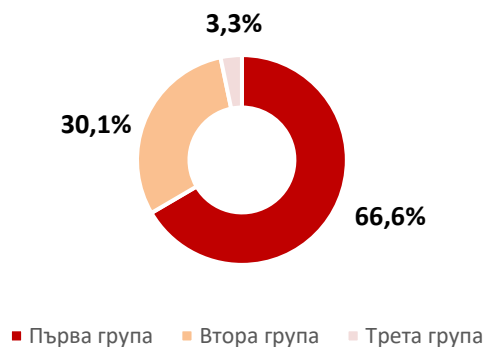
Счетоводен баланс (Отчет за финансовото състояние)

Активи

Ръстът на активите на банковия сектор в края на второто тримесечие на 2021г. е от 11,4% на годишна база, като те достигат 128,48 млрд. лв. Делът на активите на банките спрямо прогнозния БВП за 2021г. е 103,2% към 30 юни 2021г.

Пазарен дял по размер на активите в края на второто тримесечие на 2021 г.

Източник: БНБ, МФ, собствени изчисления

В края на второто тримесечие на 2021г. пазарният дял на петте най-големи банки по размер на активите нараства до 66,6% от 66,5%, колкото беше към края на март 2021г. Пазарният дял на банките от втора група е без промяна при 30,1%. От своя страна, активите на клоновете на чуждестранни банки намаляват до 3,3% от общите активи на системата при 3,4% в края на първото тримесечие на 2021г.

Към 30 юни 2021г. 61,1% от активите в банковата система са под формата на

кредити и вземания, които възлизат на 78,46 млрд. лв. Паричните средства, които се равняват на 23,95 млрд. лв., формират 18,6% от активите. Делът на портфейлите с ценни книжа е 15,8% (20,29 млрд. лв.). За сравнение, в края на първото тримесечие на 2021г. делът на кредитите и вземанията беше 60,2%, на паричните средства – 20%, а на портфейлите с ценни книжа – 15,3%.

Пасиви

Общата сума на пасивите на банковата система възлиза на 112,43 млрд. лв., като нараства с 11,8% на годишна база. На банките от първа група се падат 66,2% (74,43 млрд. лв.), на втора група – 30,2% (33,94 млрд. лв.), а останалите 3,6% (4,06 млрд. лв.) – на банките от трета група.

Ръстът на пасивите е обусловен изцяло от нарастването на депозитите, които формират 97,3% от общата им сума. От статията „Депозити“ в отчета за финансовото състояние на системата става ясно, че тяхната стойност се повишава с 11,9% на годишна база до 109,42 млрд. лв.

Делът на статия „Провизии“, към която спадат неуредени правни въпроси и данъчни съдебни дела, кредитни ангажименти и гаранции, пенсии и други, се равнява на 0,4%, като техният абсолютен размер е 447 млн. лв. Делът на статиите „Финансови пасиви, държани за търгуване“ и „Други пасиви“ е съответно 0,1% и 0,7%. Дяловете на останалите статии, които са пренебрежимо малки, допълват сбора до 100%.

Собствен капитал

Собственият капитал в баланса на банковата система нараства през второто тримесечие на 2021г. (с 403 млн. лв., 2,6%) и в края на юни възлиза на 16,04 млрд. лв. В края на март 2021г. стойността му бе 15,64 млрд. лв. Влияние върху динамиката оказва предимно реализираната печалба за този период. През второто тримесечие нарастване отбелязват също статиите „Други резерви“ и „Внесен капитал“. Към края на юни 2021г. стойността на собствения капитал е с 8,8% по-висока спрямо същия период на предходната година. Нивото на собствения капитал на банките от първа група възлиза на 11,1 млрд. лв., а на втора група на 4,79 млрд. лв.

Отчет за приходите и разходите

Нетна печалба

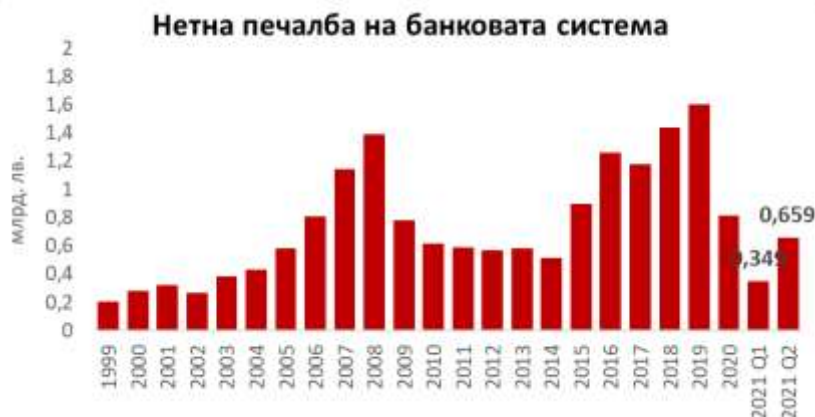
През второто тримесечие на 2021г. банковият сектор отчита спад на нетната печалба от 11,5% на тримесечна база до 309,2 млн. лв. За сравнение, през първото тримесечие на 2021г. реализираната от банковата система печалба възлизаше на 349,4 млн. лв., докато през второто тримесечие на 2020г. тя беше в размер на 219,1 млн. лв.

Състоянието на икономиката продължава да е определящо за дейността и резултатите на банковия сектор. Влияние върху финансовия резултат на банковата

система оказват динамиката при кредитната активност, нетния лихвен доход и нетния доход от такси и комисиони, ниските лихвени проценти, разходите за обезценки и начислени провизии, управлението на качеството на кредитния портфейл. По-ниските разходи за фондове за реструктуриране и схемата за гарантиране на депозитите, както и някои еднократни ефекти при отделни банки, като получени дивиденди, също оказват влияние върху финансовия резултат на системата.

Нетната печалба на сектора за първото полугодие на 2021г. възлиза на 658,6 млн. лв., което представлява ръст от 27,8% на годишна база.

Източник: БНБ, собствени изчисления

Банките от първа група формират 90,6% от отчетената от сектора нетна печалба към края на второто тримесечие на 2021г., тези от втора група – 6,2%, а банките от трета група – 3,3%. За сравнение, в края на първото тримесечие на 2021г. петте най-големи банки по размер на активите формират 79,3% от положителния финансов резултат след данъци, банките от втора група – 17,1%, а банките от трета група – 3,6%.

Нетен лихвен доход

Към края на второто тримесечие на 2021г. размерът на общия нетен оперативен доход на банковата система се равнява на 2,182 млрд. лв., спрямо 2,11 млрд. лв. в края на второто тримесечие на 2020г. Той нараства с 3,4% на годишна база.

Нетният лихвен доход на банките се повишава с 3% на годишна база (38,6 млн. лв.) и към края на юни 2021г. възлиза на 1,343 млрд. лв.

Нивото на нетния лихвен доход се формира от разликата между приходите от лихви и разходите за лихви. Към 30 юни 2021г. приходите от лихви нарастват с 1,3% на годишна база (19 млн. лв.) до 1,49 млрд. лв. Разходите за лихви възлизат на 147,2 млн. лв., като те са с 11,7% по-малко на годишна база.

През второто тримесечие на 2021г. нетният лихвен доход формира 61,8% от общия нетен оперативен доход на банковата система. За сравнение, в ЕС делът на нетния лихвен доход възлиза на 53,9% от общия оперативен доход – по данни на Европейския банков орган (ЕБО) за първото тримесечие на 2021г.

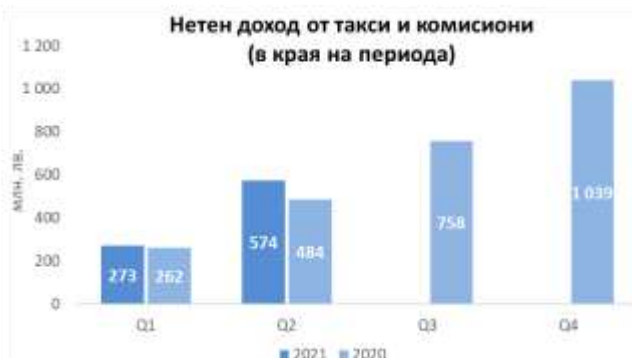
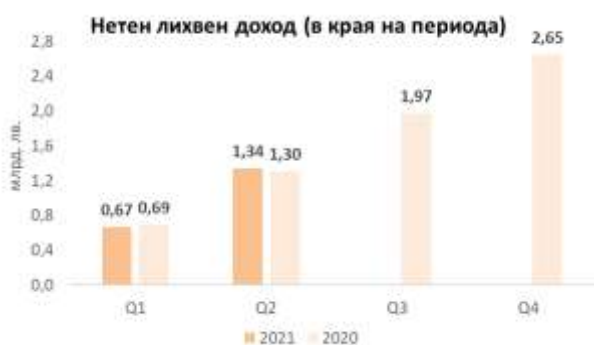
Нетен доход от такси и комисиони

Благодарение на възстановяването на икономическата активност, в края на второто тримесечие на 2021г. нетният доход от такси и комисиони отчита ръст от 18,6% на годишна база (89,9 млн. лв.) до 574,1 млн. лв. На тримесечна база нарастването е 31,3%.

В края на юни 2021г. приходите от такси и комисиони се покачват със 17,8% на годишна база (при 3,7% ръст на годишна база в края на март 2021г.) и възлизат на 684,5 млн. лв. За същия период разходите за такси и комисиони се повишават с 14,1% на годишна база – до 110,4 млн. лв. (при 0,8% ръст на годишна база през първото тримесечие на 2021г.). На тримесечна база приходите от такси и комисиони нарастват с 9,9%, а разходите от такси и комисиони – с 8%.

При сравнението следва да се имат предвид резките спадове на нетния лихвен доход и на нетния доход от такси и комисиони през второто тримесечие на 2020г. заради отслабената икономическа активност, вследствие на предприетите мерки за ограничаване разпространението на коронавируса.

Нетният доход от такси и комисиони формира 26,3% от нетния общ оперативен доход на банковата система, което е под средното ниво за ЕС от 30,4% – по данни на ЕБО за първото тримесечие на 2021г.

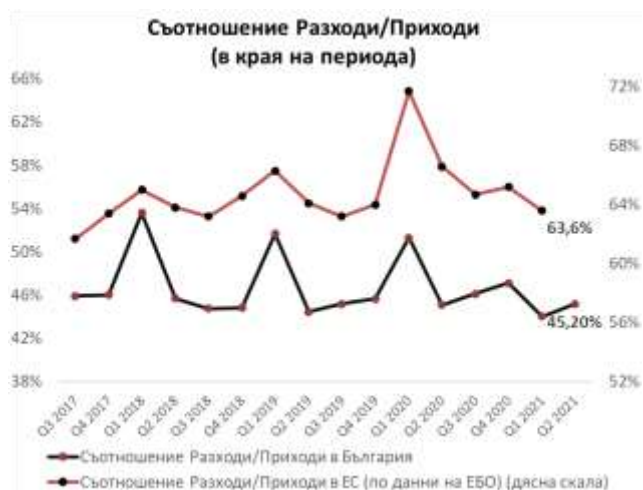
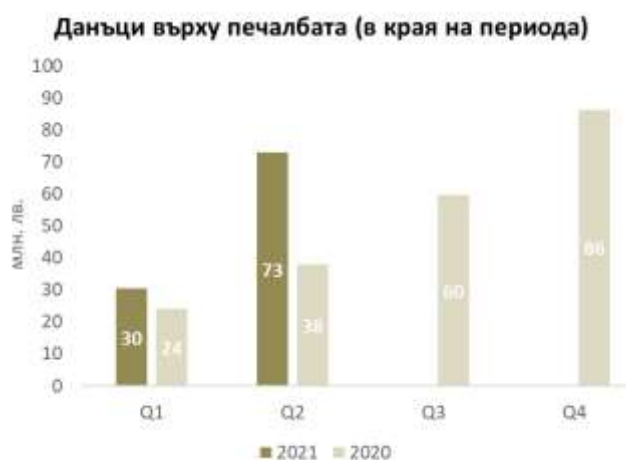
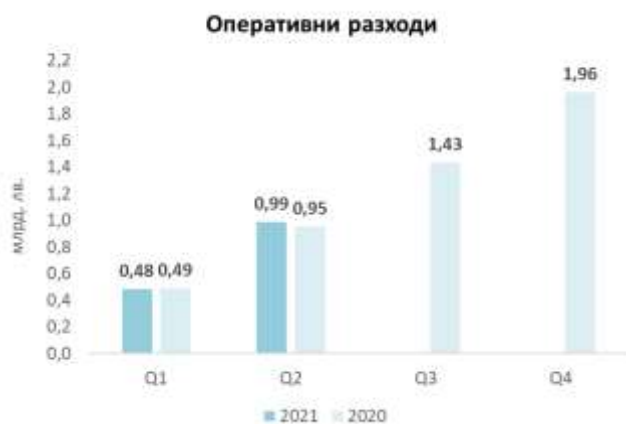
Източник: БНБ, собствени изчисления

Оперативни разходи и обезценки

В края на второто тримесечие на 2021г. административните разходи, към които се причисляват разходите за персонал, са с 4,4% по-високи (36 млн. лв.), спрямо същия период на 2020г., като достигат 850,4 млн. лв. Общите оперативни разходи, като сума от административните разходи и амортизацията, се повишават с 3,7% на годишна база (35 млн. лв.) до 986,2 млн. лв.

Банковата система прави по-малко обезценки, спрямо същия период на миналата година. Размерът на обезценките намалява с 19,2% на годишна база (-73 млн. лв.) до 306 млн. лв. от 379 млн. лв. година по-рано.

Съотношението Разходи/Приходи за банковата система към края на второто тримесечие на 2021г. нараства до 45,2% от 44%, колкото беше в края на първото тримесечие на 2021г. По данни на ЕБО, към края на първото тримесечие на 2021г. съотношението Разходи/Приходи в ЕС намалява до 63,6%.

Източник: БНБ, ЕБО, собствени изчисления

Финансови показатели

Ликвидност

Ликвидният буфер и нетните изходящи ликвидни потоци в края на юни 2021г. са, съответно, 34,9 млрд. лв. и 12,8 млрд. лв., показват данните на БНБ. Коефициентът на ликвидно покритие (LCR) е 272,5%, спрямо 294,1% в края на март 2021г. За сравнение, по данни на ЕЦБ, в края на първото тримесечие на 2021г. отношението на ликвидно покритие за банките, участващи в Единния надзорен механизъм (SSM), е 172,73%.

Отношение на ликвидно покритие (LCR)

Източник: БНБ, ЕЦБ

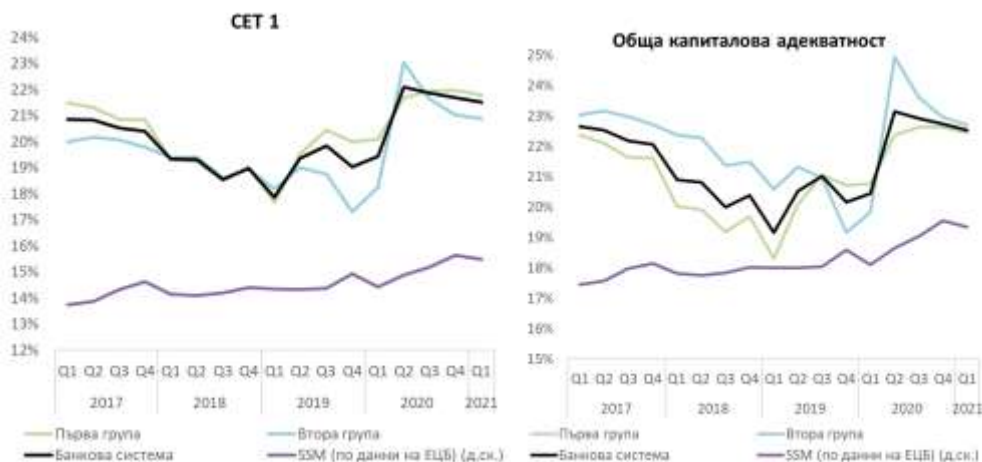
Капиталова адекватност

Капиталовата позиция на банковия сектор продължава да се характеризира със значителен капиталов излишък над регулаторните изисквания за съотношенията на капиталова адекватност.

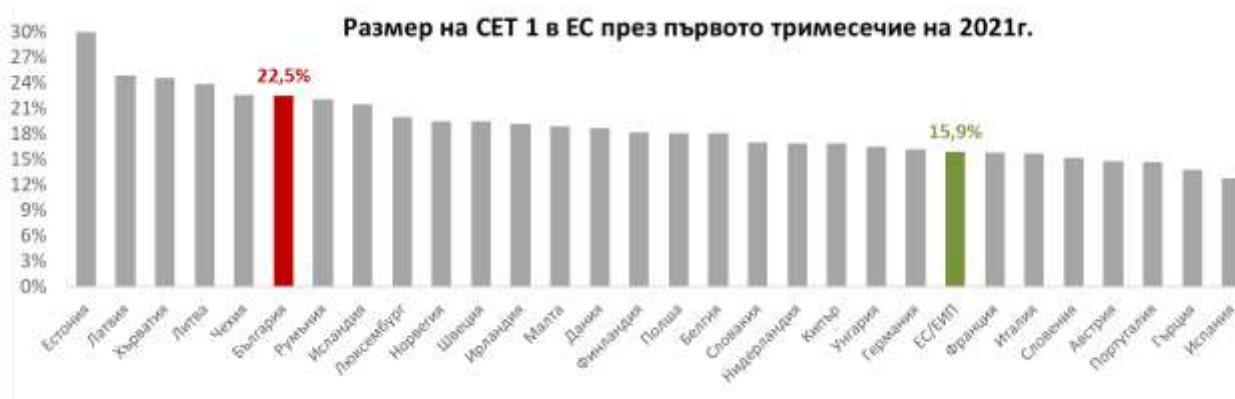
В края на първото тримесечие на 2021г. съотношението на базовия собствен капитал от първи ред (т.нар. СЕТ 1) за цялата банкова система намалява до 21,53% от 21,69%, колкото бе в края на четвъртото тримесечие на 2020г. При банките от първа група показателят спада до 21,81% от 21,98%, а при втора – до 20,89% от 21,04%.

На системно ниво съотношението на обща капиталова адекватност се понижава до 22,54% от 22,74%. Към края на март 2021г. за банките от първа група нивото е 22,47%, а за втора – 22,7%, в сравнение с 22,65% и 22,96%, съответно, тримесечие по-рано.

Показателите за капиталова адекватност на банките в България са над средните нива за европейските банки, които, по данни на ЕЦБ, към края на март 2021г. са 15,49% за СЕТ 1 и 19,34% за общата капиталова адекватност.

Източник: БНБ, ЕЦБ

Източник: EBA Risk Dashboard, Q1 2021

Забележка: На графиките данните за България са на базата на информация, подавана към ЕБО, от четири банки, а не се отнасят за цялата банкова система

По данни на БНБ, в края на първото тримесечие на 2021г. спрямо края на 2020г. общият за банковата система размер на рисковите експозиции се увеличава с 2,1 млрд. лв. (3,3%) до 66,6 млрд. лв. Основен принос за нарастването имат експозициите за кредитен риск, които се повишават с 2,07 млрд. лв. (3,5%) до 61 млрд. лв., а рисково претеглените експозиции за кредитен риск по стандартизиран подход са с 1,383 млрд. лв. (3%) повече спрямо тези в края на четвъртото тримесечие 2020г.

Делът на рисково претеглените експозиции за кредитен риск в общия размер на рисковите експозиции се повишава до 91,6% в края на март 2021г. (при 91,3% в края на 2020г.). Делът на експозициите към позиционен, валутен и стоков риск се запазва на ниво от 0,4%, а този на рисковите експозиции за операционен риск намалява до 8% от 8,2% три месеца по-рано, показват още данните на БНБ.

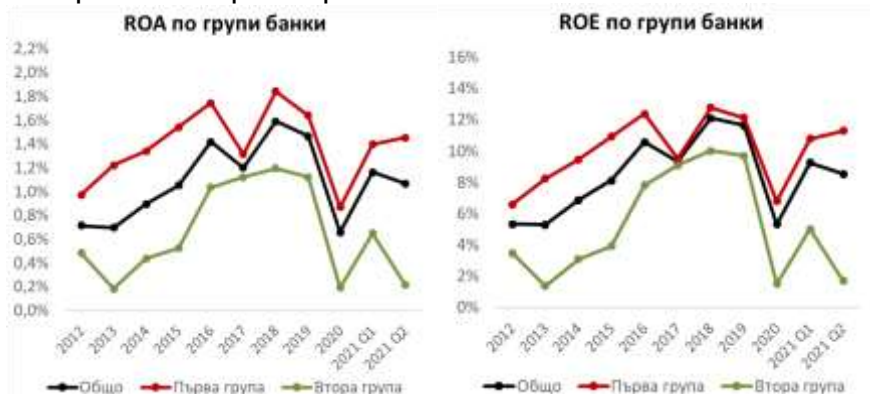
По отношение на размера на капитала, превишаващ минималните и задължителните капиталови изисквания, както и определените буфери, БНБ отчита ниво от 4,66 млрд. лв. в края на март 2021г., при 4,694 млрд. лв. в края на декември 2020г.

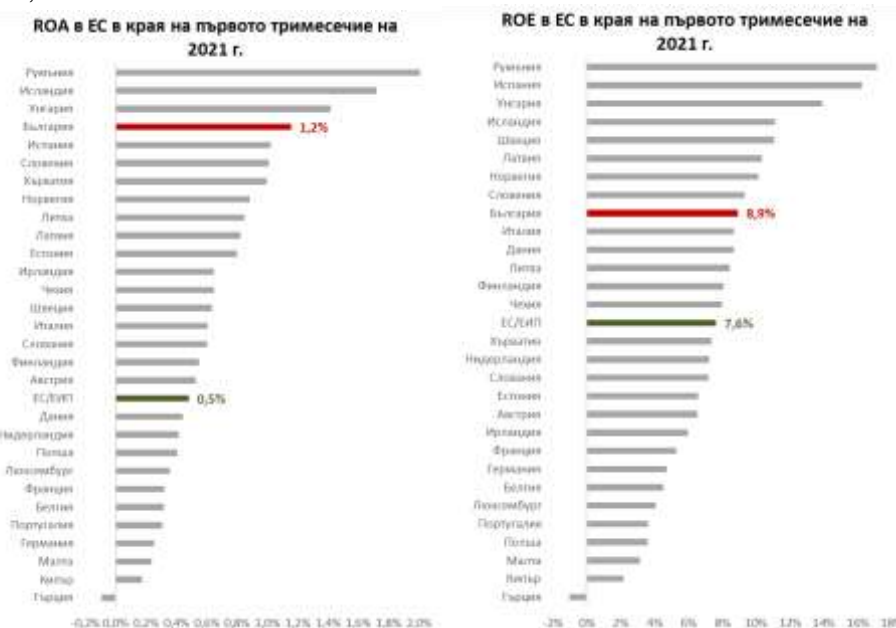
Рентабилност

Към 30 юни 2021г. възвръщаемостта на активите (ROA) средно за българската банкова система е 1,07%, в сравнение с 1,16% към 31 март 2021г. (при средно ниво за европейските банки от 0,45%, според актуалните данни на ЕЦБ за първото тримесечие на 2021г.). Стойността на ROA е 1,45% за банките от първа група и 0,22% за банките от втора група към края на юни 2021г.

Възвръщаемостта на капитала (ROE) възлиза на 8,55% средно за цялата българска банкова система към края на второто тримесечие на 2021г., в сравнение със стойността на ROE от 9,25% към края на първото тримесечие на тази година (по данни на ЕЦБ, към края на първото тримесечие на 2021г. стойността на ROE за европейските банки възлиза на 7,21%). За банките в България от първа група стойността на ROE е 11,29%, а за втора група – 1,71% към края на второто тримесечие на 2021г.

Източник: БНБ, собствени изчисления

Източник: EBA Risk Dashboard, Q1 2021

Забележка: На графиките данните за България са на базата на информация, подавана към ЕБО, от четири банки, а не се отнасят за цялата банкова система

Кредити и депозити

В своята [Макроикономическа прогноза](#) БНБ предвижда кредитът за неправителствения сектор да нарасне през тази година и да следва плавна тенденция към ускоряване през периода 2022-2023г. БНБ очаква депозитите в банковата система да продължат да нарастват със сравнително високи темпове в условията на положителни тенденции на пазара на труда и прогнозиран растеж на заплатите, но да следват постепенна тенденция към забавяне. Намаляването на несигурността, определено от допускането за овладяване на пандемията от COVID-19, ще допринесе за постепенното ограничаване на спестяванията с предпазен мотив.

В края на юни 2021г. общата сума на кредитите за неправителствения сектор (нефинансови предприятия и домакинства), отчитани като салда, според паричната статистика на БНБ, се повишава с 6,2% на годишна база до 62,67 млрд. лв. от 59,02 млрд. лв. в края на март на 2021г.

Източник: БНБ, Парична статистика, ЕЦБ, собствени изчисления

В края на март 2021г. изтече срокът за подаване на заявления по предложения от Асоциацията на банките в България и утвърден от БНБ през април 2020г. [Ред за отсрочване и уреждане на изискуеми задължения към банки и дъщерните им дружества – финансови институции](#), от който се възползваха редица домакинства и нефинансови предприятия. Към 30 юни 2021г. общият брутен размер на одобрените кредити и аванси по Реда за отсрочване е 9,422 млрд. лв., от които 7,348 млрд. лв. за предприятия и 2,075 млрд. лв. за домакинства.

Към края на второто тримесечие на 2021г. обемът на необслужваните кредити (с просрочие над 90 дни; без централни банки и кредитни институции) спада до 3,273 млрд. лв. от 3,322 млрд. лв. тримесечие по-рано. Делът на необслужваните кредити средно за банковата система спада до 4,58% от 4,71%, колкото бе в края на март 2021г., според изчисления на базата на данни от управление „Банков надзор“ на БНБ.

В края на второто тримесечие на 2021г. при нефинансовите предприятия делът остава без промяна при 5% Спрямо предходното тримесечие при жилищните кредити нивото се понижава до 2,46% от 2,87%. Делът на необслужваните потребителски кредити спада до 6,43% от 6,74%.

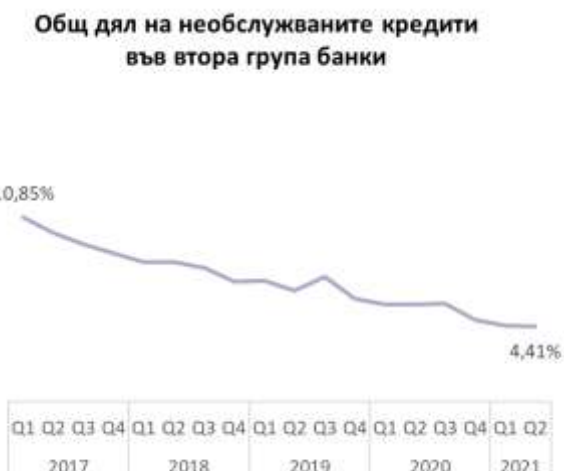
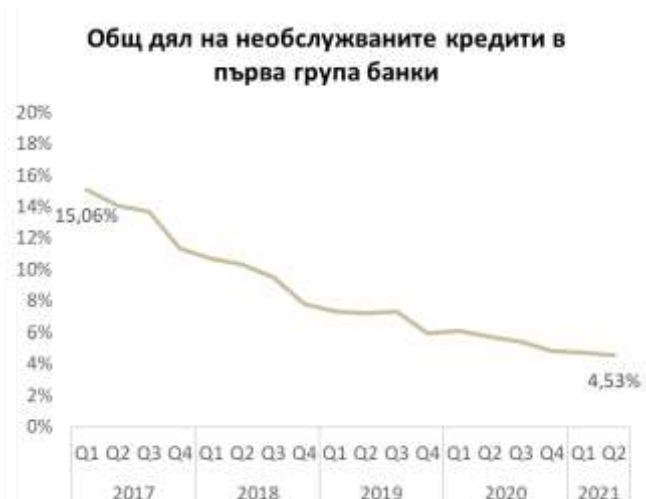
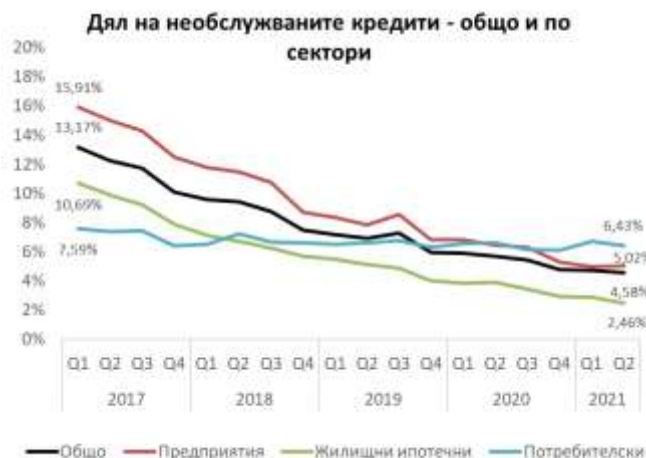

Към края на юни 2021г. необслужваните фирмени кредити възлизат на 1,916 млрд. лв. В сегмента на жилищните кредити се отбелязва понижаване до 360,2 млн. лв. от 402,4 млн. лв., в сравнение с предходното тримесечие, докато необслужваните потребителски кредити са в размер на 876,1 млн. лв., спрямо 886,7 млн. лв. тримесечие по-рано.

При банките от първа група дялът на необслужваните брутни кредити спада до 4,53% към края на второто тримесечие на 2021г., в сравнение с 4,7% към края на предходното тримесечие. При банките от втора група съотношението намалява до 4,41% от 4,46%, колкото бе в края на първото тримесечие на 2021г.

Въпреки, че нивото на необслужвани кредити е над средното за ЕС, характерна за банковата система в България е по-високата степен на покритие с обезценка на брутните необслужвани кредити, в сравнение със средното ниво за страните от ЕС.

Към края на второто тримесечие на 2021г. степента на покритие на брутните необслужвани кредити и аванси в българската банкова система е на ниво от 65,1%, при 62,7% тримесечие по-рано. За сравнение, степента на покритие за европейските банки, по данни на ЕЦБ за първото тримесечие на 2021г., е 42,97%.

Източник: БНБ, ЕЦБ, собствени изчисления

Депозитите, привлечени от банките, продължават да нарастват. В края на юни 2021г. общата сума на депозитите в банковата система достига 96,77 млрд. лв., като отбелязват годишен ръст от 12,1%, на фона на ниските лихвени проценти по депозитите. Прирастът на спестяванията е почти без промяна, в сравнение с отчетените 12,2% на годишна база към края на март 2021г.

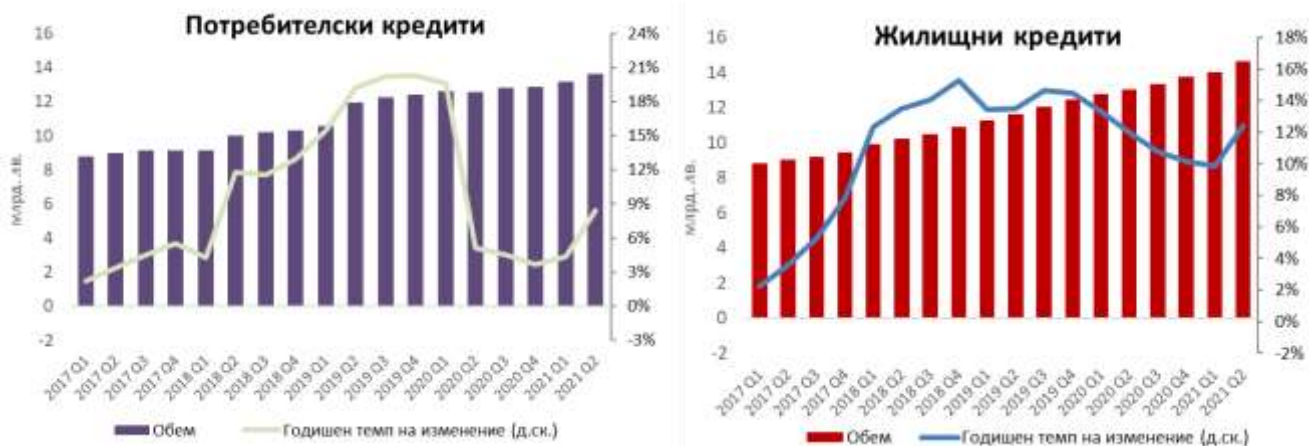

Източник: БНБ, собствени изчисления, Прогноза: БНБ

Кредити и депозити на домакинства

В края на второто тримесечие на 2021г. обемът на потребителските кредити, отчитани според статистиката на управление „Банков надзор“ на БНБ, възлиза на 13,62 млрд. лв., при 13,16 млрд. лв. тримесечие и 12,56 млрд. лв. година по-рано. През второто тримесечие на 2021г. потребителските кредити бележат ръст от 8,4% на годишна база и 3,5% на тримесечна база.

Обемът на жилищните кредити, отчитани според статистиката на управление „Банков надзор“ на БНБ, се равнява на 14,62 млрд. лв., при 14,02 млрд. лв. в края на първото тримесечие на 2021г. и 13 млрд. лв. в края на второто тримесечие на миналата година. Ръстът е от 4,3% на тримесечна база и от 12,4% на годишна база.

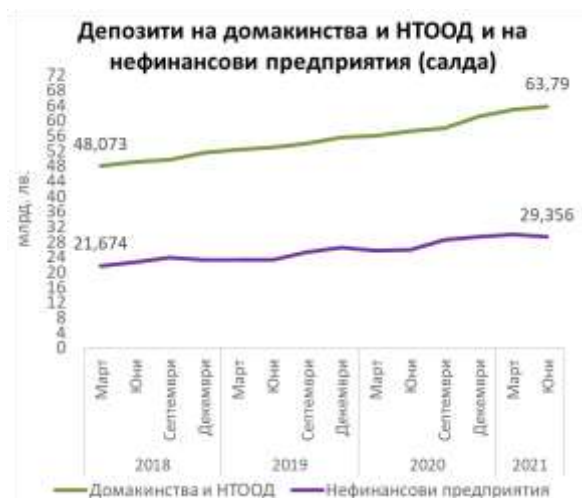
Източник: БНБ, управление „Банков надзор“, собствени изчисления

В края на второто тримесечие на 2021г. общата сума на депозитите на домакинства и сектор НТООД нараства с 11,6% на годишна база, при 12% годишен ръст в края на март 2021г. Депозитите на домакинствата са в размер на 63,79 млрд. лв. Делът на сектор „Домакинства“ в общата сума на депозитите в системата е 65,9%.

Кредити и депозити на нефинансови предприятия

Към 30 юни 2021г. общата сума на депозитите на нефинансовите предприятия се повишава с 12,9% на годишна база при ръст от 16,1% в края на март 2021г., като те достигат 29,36 млрд. лв. Кредитите за нефинансови предприятия, отчитани като салда според паричната статистика на БНБ, се покачват с 3,2% на годишна база до 35,56 млрд. лв. В края на юни 2021г. кредитите за предприятия (без овърдрафтите) бележат ръст от 3,6% на годишна база до 24,4 млрд. лв.

Източник: БНБ, Парична статистика

Лихвени проценти

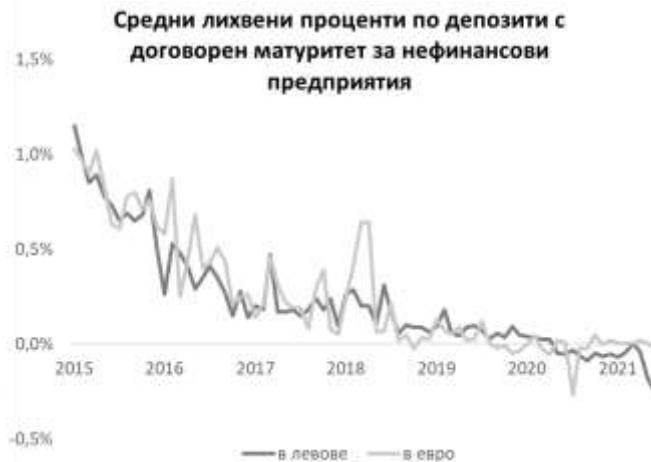
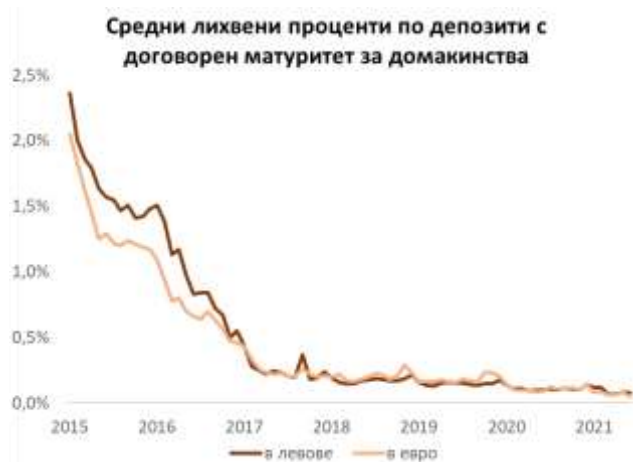
През второто тримесечие на 2021г. се наблюдава понижаване на лихвените проценти по новодоговорените потребителски и жилищни кредити, както и по фирмените кредити в левове, спрямо предходното тримесечие. Лихвените проценти по новодоговорените депозити за домакинства се повишават, а тези за фирми бележат понижаване в сравнение с първите три месеца на 2021г.

Лихвени проценти по депозити

В края на второто тримесечие на 2021г. средният лихвен процент по депозити с договорен матуритет за нефинансови предприятия в левове намалява до -0,25% от 0%, колкото беше към 31 март 2021г. По депозитите с договорен матуритет за нефинансови предприятия в евро паричната статистика на БНБ отчита средна стойност от -0,03% в края на юни 2021г. спрямо 0% в края на март 2021г.

Към края на юни 2021г. при новите депозити с договорен матуритет в левове за домакинства има покачване на лихвените проценти на тримесечна база до 0,08% от 0,07% към края на март 2021г. По новодоговорените депозити в евро има повишение до 0,09% от 0,06% спрямо края на първото тримесечие на 2021г.

Източник: БНБ

Лихвени проценти по кредити

Средният лихвен процент по потребителските кредити в левове към края на юни 2021г. се понижава до 7,81%, спрямо 7,88% в края на първото тримесечие на 2021г. Лихвените проценти по потребителските кредити в евро към края на юни 2021г. спадат до 3,41%, в сравнение с 3,45% три месеца по-рано.

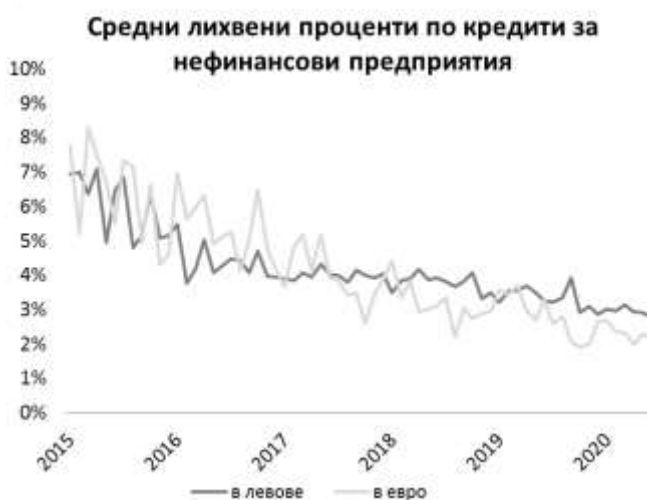
В края на второто тримесечие на 2021г. средният лихвен процент по жилищните кредити в левове се понижава до 2,73% от 2,75%, в сравнение с края на първото тримесечие на годината. За същия период средният лихвен процент по жилищните кредити в евро спада до 3,11% от 3,29%.

Източник: БНБ

Към края на юни 2021г. годишният процент на разходите (ГПР), който, освен лихвата, включва и всички такси и комисиони, свързани с кредита, се понижава до 3,01% от 3,03% за жилищните кредити в левове и до 3,43% от 3,61% за тези в евро тримесечие по-рано. Нивото на ГПР при потребителските кредити в левове е 8,39% и 3,73% за тези в евро, при 8,42% и 3,68%, съответно, в края на предходното тримесечие.

Спрямо края на предходното тримесечие средният лихвен процент по новоотпуснатите кредити за нефинансови предприятия в левове намалява до 2,53%, в сравнение с 2,54%, докато по евровите кредити е отчетено повишение до 2,67% от 2,17%. При фирмените кредити в долари средният лихвен процент се понижава до 1,62% от 3,99% три месеца по-рано.

Източник: БНБ

Отказ от права (Disclaimer)

Този документ е предназначен само за информационни цели. Изготвен е от направление „Банкова политика и анализи“ на Асоциацията на банките в България на базата на материали и данни, публикувани от Националния статистически институт (НСИ), Евростат, Българска народна банка (БНБ), Министерството на финансите (МФ), Европейската централна банка (ЕЦБ), Европейския банков орган (ЕБО), Европейската комисия (ЕК), Международния валутен фонд (МВФ), Световната банка (СБ), Европейската банкова федерация (ЕБФ), Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР). Източник за снимките – pixabay.com.

Информацията в тази публикация е от общ характер. Тя не следва да се разглежда като препоръка за закупуване или продажба на финансови инструменти или ценни книжа и не е предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК), Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) или друг относим нормативен акт, в т.ч. и чуждестранен.

Нито Асоциацията на банките в България, нито нейните членове носят отговорност за точността или пълнотата на тази информация.

Всички исторически стойности, статистически данни и графики са актуализирани до 6 август 2021г., включително, освен, ако не е посочено друго.

Представените гледни точки са тези, които преобладават към 6 август 2021г.